

مکتبہ اسلامیہ

۱۸ نجی سنہ

سنہ ۱۳۱۶

جزو، عدد : ۸۰

امر مقضى

ياخود

Chose Jugée

حقنډه لاحق اولان حكم. آرتق قابل فسخ و تغيير اولميه جق درجه يه گمش واقعه و حادثه معناسنده مصطلح اولان شو تركيب افرنجي يه مقابل لسانم زده احداث قلنان تركيبلر، تركيب مذكور ك مفهوم علميسنى تمامى تامنه افاده ايده مديگنه وقضا مادهسى « فصل الامر » يعنى قولى اولسئون، فعلى اولسئون، النهى اولسون، بشرى اولسون بر شايى فصل و قطع ايلك معناسنه موضوع اولديغى گي، « امر مقضى » تعبيرى دخی ناقابل رد و تغيير امر محكوم مؤداسنده مستعمل اوله رق، شو ايكي تركيب، گرك لغتجه، گرك مؤداجه بر برينك عيني بولملىرينه نظراً، شو تركيب، تركيب افرنجي معنای لغوی و اصطلاحیسیله مقابل و مرادف دوشه جگنه متدائر (مجموعه - ابوالضيا) دن نقلاً اقدام ده ذكر اولان ملاحظه حقنډه ينه اقدام ده بر مقاله انتقاديه اوقوندى .

مقاله نك طوغرىدن طوغرى يه ذات مجت متعلق خلاصهسى شوندى عبارت اوليوركه : محكمه قرارى بر حكمك افاده سندن عبارت اولديغنه مبنى « حكم » معناسنه اولان « قضادن » مأخوذ اولمق اوزره بو حكم افاده لرينه قضيه ديمك پك طوغرى اولديغى گي، افعال بابندن اوله رق محكم صفتى ده تغيير و نسخدن آزاده (مأمون الانتقاض) معناسنه دلالت ايدوب، بونك ايچون نسخ و تغييردن برى، حكمى الى الابد جارى اولان آيات قرآنيه « محكمات » دنيلىش اولديغندن « قضيه محكمه » تعبيرى (Chose Jugée) تركيبك معنای اصطلاحیسینى تمام قوتيله حائز اولدقلرندن بشقه، فضله اوله رق بو تركيب ايله افاده اولمق ايستيلان نكته قانونيه دلالتده

آندن قات قات فصیح در . حالبوکه « امر مقضی » حکم ازلی ، قضاء ربانی ایله تقدیر بیوریلان ، وقوعی مطلق و محقق اولان بالجمله امور و بشئونده اطلاق اولنوب ، حتی بو معناده قوتی دها جلی اولدیغنه و امر مقضی ، امر محکوم گبی قضیه محکومه دیمک اولوب کسب قطعیت ایتماش اولان حکم لرده اطلاقده صحت بولندیغنه گوره ، دگل ترکیب افرنجی یه تمامی تمامنه مقابل اولمق ، حتی بودلالته رد اولنان دیگر تعبیرلره رحجانی بیله یوقدر ...

§

امر مقضی ایله قضیه محکمه ناک (Chose Jugée) یه مطابقت خصوصنجه بربرینه رجحانی تدقیق ایتدن اول بر ایکی سوز سویله مک ایسترز : معلوم اولدیغی اوزره اصطلاح فقهاده « حکم » حاکمک مخصوصه یی قطع و جسم ایلسیدر . منطقین اصطلاحنده بر امری آخره ایجاب و یا سلب ایله اسناد ایلکدر . ایجاب نسبی ایقاع ، سلب نسبی انتزاع ایتکدر . « قضیه » دخی یا ملفوظه و یا معقوله در . قضیه ملفوظه ، « زید قائمدر » گبی واقعدن حکایه ایدن جمله خبریه در . « قضیه معقوله » ایسه قضیه ملفوظه ناک معناسی اولوب ، محکوم علیه و محکوم به و نسبت تامه خبریه دن مؤلف بولانددر ، شؤ حالده مطلقا قضیه بر قول ملفوظ و یا معقولدرکه ، قائلی حقنده ، نفس الامر دن و خصوص ماددن قطع نظر « بوقولنده صادقدر و یا کاذبدر » دیناک صحیح اولور . قضیه فعل بمعنی المعول اوله رق مقضی فیها و یا خود فعل بمعنی الفاعل اوله رق اسناد مجازی قیلدن قاضیه دیمکدر . قضیه حکمی متضمن اولدیغی ، یعنی حکم قضیه دن جزء اولوب ، کلک جزئی اشمالی صورتیه آنی مشتمل بولندیغی جهتیه حکم معناسنه قضادن آلدرق جزئک اسمیه تسمیه قلنمشدر .

برده « قضیه نظریه » واردرکه علمده کنیدیسنندن سؤال اولنوب دلیل ایله اثباتی مطلوب اولان قضیه لر در . بو قضیه لر کنیدیلرندن سؤال اولنمق اعتباریه [مسئله] . حصولی مطلوب اولمق اعتباریه [مطلب] ، براهیندن استخراج اولنمق اعتباریه [نتیجه] ، کندی اوزرینه برشی بنا اولنمق اعتباریه [اصول] ، کندیسنه فروع تفریع اولنمق اعتباریه [قاعده] ، کنیدیسنندن حجت تألف ایتک اعتباریه

[مقدمه] و [قضیه] ، صدق و کذب محتمل اولمق اعتباریله (خبر) تسمیه اولنور . شو تعبیرلرک اختلافی ، سرد اولان اعتباراتک اختلافه مبنی در ، بعضاً دخی قضیه ، حادثه ، واقعہ ، مادّه معنارنده استعمال اولنور ، بوحالده ایسه معنای حکم هیچ ملاحظه اولنماز .

گلهلم فرانسزلرک [Jugement] ژوژمانه : فرانسز اهل حقوقی بولکله بی عمومی و خصوصی اوله رق ایکی معناده استعمال ایدیورلر . صورت عمومیده اوله رق بر محکمییه عرض اولنان بر خصومت حقنده او محکمه دن صادر اولان حکمه اطلاق ایدیورلرکه ، مصطاح فقهایه واریور . اهل منطق عندنده دخی کله مذکورہ عقولمزک مفهومات مختلفه بی بر برینه نسبت ایدرک ، اومفهوماتدن بری آخر اولدیغنی ایجاب ویاخود آنلردن بری آخر اولدیغنی سلب ایدن فعلنه اطلاق اولنیور : مثلاً ذهمنزده [ارض] مفهومی ایله [کره] مفهومی تصوّر سازج ایله حاصل اولدقدن صکره بویکی مفهومی بر برینه نسبت ایدرک ارضک کره اولدیغنی ایجاب ویاخود کره اولسنی سلب ایلدیگمز زمانده اولدیغنی گبی .

عقولمزک بوفعلی لفظاً افاده اولندیغنی حالده بر جمله تشکیل ایدرکه ، او جمله موضوع ایله محمولدن عبارت طرفینی وینلرنده کی نسبتی ارئه ایدن رابطہ بی احتوا ایلر . ایشته افاده حکمه ، یعنی عقلمزک شو بیان اولنان فعانی تلفظله اظهار [Proposition] پرپوزیسیون دیورلرکه منطقده قضیه ملفوظه مزه ، نحو ده جمله خبریه مزه معادل اولدیغنی گبی ، منطقاً [Jugement] دخی قضیه معقوله مزه مقابل دوشیور .

شو حالده قضیه محکمه تعبیرنده کی موصوف ایله مراد هانگی قضیه در تعین ایدیورمی ؟ اگر مقصود حقوقی ویا منطقی قضیه ایسه مقابل اتخاذ قلمان ترکیب افرنجینک موصوفه معادل اولیورمی ؟ حادثه ، واقعہ ، مادّه معنارینه آلدیغنی تقدیرده ایسه تعبیرده کی حکمی افاده ایدر برشی بولنیمه جفتدن ، بالبداهه بویکی ترکیب بر برینه عدیل اوله ماز .

ثانیاً [محکم] مدلول لغویسنه حمل ایله [متقن] معناسنه آله جق اولورسه

ترکیب افرنجیده کی صفتہ مقابل اولیور می ؟ و فضلہ اولہ رق مقصد قانونہ دلالتہ
قضیہ محکمہ ترکیب افرنجی بہ قات قات فائق بولنیور می ؟

ثالثاً وصف مذکور مصطلح اہل اصولہ محمولہ؛ دینک ایستیلورسہ بومعناجہ
محکمی تدقیق ایدہم : معنایہ دلالتی اعتباریہ نظمک اقسامند بولنان [محکم]
[نسخہ] احتمالی اولامسی حسبیلہ قوتی مفسردن زیادہ اولاندز . حکمی ایسہ
تاویل و تخصیص و نسخدن هیچ برینہ احتمال اولقمسزین کنڈیسیلہ عملک و موجبنہ
اعتقادک وجوبیدر . شو حالہ واقعات جزئیہ حادثات مخصوصہ حقندہ صادر
اولان احکام مقسمدہ داخل دگل ایکن ، اقسامہ داخل اولہ میہ جنی رتبہ بداهتہ
اولقلہ برابر ، او احکام ایلہ محکم آرمندہ نہ جنساً ، نہ ماہیہ ، نہ حکماً بر مناسبت
و مماثلت وار . معنای محکمی توسیع ایلہ نظمک غیریہ شامل قیلہ جق اولسہق
بیلہ مادامکہ آنکلہ احکام مذکورہ بینندہ جنساً ، ماہیہ و حکماً مناسبت و مماثلت
مفقوددر؛ ینہ بر فائدہی موجب اولہ ماز . زید و عمرو حقندہ لاحق اولوب آرتق
فسخ و تغیر قبول ایتمز حالہ گلش حکم زردہ ، نسخہ احتمالی اولامسی حسبیلہ قوتی
مفسردن زیادہ بولنان و حکمی وجوب عمل و اعتقاد اولان نظم زردہ ! سورہ آل
عمرانک آلتنجی آتی شرحندہ آیات محکمت شویلہ تفسیر اولنشدز :

« یعنی مبینات مفصلات احکمت عبارتہا من احتمال التأویل والاشتباہ سمیت
« محکمة من الاحکام . کأنہ تعالی احکمہا ففنع الخلق من التصرف فیہا لظہورہا
« ووضوح معناہا . » [من تفسیر الخازن]

مگرکہ دہا ایلرویہ گیدلسوندہ محکم ایچون بر اصطلاح دہا تأسیس ایدلسون .
بوکا مساع بولندیغندہ شبہ یوق ؛ نیچہ نیچہ امثالہ امر شایعدر . بر کلہ نک فنون
عدیدہدہ مختلف اصطلاحاتی گورلمیور دگلدر . فقط مانحن فیہمزدہ اولدینی گبی
بر مقابل موجود ایکن اصطلاح جدید تأسیس ایتمک ، مستغنی عنہ بر تکلف
صایمازمی ؟

رابعاً قضیہ حکم معناسنہ آلہ جق اولورسہ فقہانک [قضیہ حکمیہ] تعبیرلری
صحیح اولماق لازم گلور .

امر مقضی به کلنجه: بو تعبیر مفرد اتنجه، ترکیبنجه، محل استعمالنجه (Chose Jugée) یه تمامی تمامنه، معادلدر . دینیورکه :

« امر مقضی ، حکم ازلی ، قضاء ربانی ایله تقدیر بیوریلان ، وقوعی مطابق » و محقق اولان بالجله امور و شئونده تطبیق ایدیله بیلور . حتی بو معناده قوتی « ده ا جلی در . حالبوکه [Chose Jugée] انسانلرک ویردیگی حکملر حقنیده » معتبردر .

بوملاحظه وارد دگلدر . چونکه قضا اصطلاحده بعضیلرینه گوره اعیان موجوداتک ازلدن ابد قدر جاری احوالی اوزره حکم کلی اللمیدن و بعضیلرینه گوره جمیع اشیانک صورتلری علم اعلاده وجه کلی اوزره ثابت اولمقدن عبارت ایکن، بری طرفدن قضیانک اصطلاح فقهاده حکم وحا کلمک معنالرنده استعمالنه اصلا مانع اولمقدن بشقه، هرایکی معنی محل استعماللرنده متساوی صورتده جلی در . « اتفر من القضاء - افر من قضاء الله تعالی الی قدره » مخاطبه معروفه سنده قضا کلمه سی معنای مقصوده نه قدر واضح و جلی ایسه « کتاب القضاء » ترکیبنده دخی مصطلح فقهایه دلالتده اوقدر واضح و جلی در . بناء علیه [امر مقضینک] بیان اولنان شئونه تطبیقی علم حقوقده دیگر معناده استعمالنه هیچ بر صورتله مانع اوله ماز، باخصوص که ائمه لغت قضیانک الهمی و بشری اولدیغنی تصریح ایتمشیکن . بونک امثالی استعمالزده، لسانمزده دخی پک چوقدر . [صلاة ظهر] دیرز، نه دیمک اولدیغنی آکلارز، [صلوات شریفه] دیرز، ینه هیچ دوشونمکسزین مقصد نه اولدیغنی فهم ایدرز . [فلانک قوناغی] ترکیبنده کی قوناق ایله [فلان یر استانبوله ایکی قوناقدر] جمله سننده کی قوناقدن مقصد نه اولدیغنه عین درجه سرعت و وضوح ایله انتقال ایدرز، وهلم جراً . اگر ذهن بشر بر کلمه ناک معانی مختلفه سنی ضبطه و احاطه ایدوب یرلی یرنده استعمال و تفهمدن عاجز اولایدی نه قدر تشویشات اولور، نه قدر یا کشلقلر ظهوره گلوردی . متن لغتدن عرف عامه و یا بر عرف خاصه و یا متعدد عرف خاصلره نقل معانی هیچ قابل اولور می ایدی ؟

ینه دینیورکه :

« ثانیاً امر مقضی، امر محکوم گبی قضیه محکومه دیمک اولورکه کسب قطعیت ایتامش اولان حکملمرده اطلاق صحیح اوله بیلور . »

قضیه محکومه امر مقتضی به معادل اوله ماز. (Chose Jugée) اصطلاح حقوقده، حقنده لاحق اولان حکم بعض احوال فوق العاده دن ماعدایرده قابل فسخ و تبدیل اولیه جق بر رادیه گلش واقعیه تخصص ایتمش، امر مقضی نك استم النجه دخی مع زیاده تخصیص حاصل اولمشدر . « ... امرأ مقضیا » قول شریفی « ای محکوماً مفروغاً منه لایرد ولا یبدل » دیه تفسیر اولمشدر .

در سعادت استیناف محکمه بی اعضاسندن

حق

